

รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง*

A MODEL FOR DEVELOPING PARTICIPATORY SCHOOL ADMINISTRATION TO DEVELOP THE QUALITY OF EDUCATION AT BANGPHANENG SCHOOL

กนิษฐา ใหม่จันดี

Kanittha Maijandee

โรงเรียนบางพะเนียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ฉะเชิงเทรา ประเทศไทย

Bang Phaniang School, Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2, Chachoengsao, Thailand

Corresponding author E-mail: kanithamaichandee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายใน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในฯ 3) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในฯ 4) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในฯ 5) เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในฯ โดยประชากร มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ 1) ครู 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 71 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน รวมทั้งหมด 85 คน กลุ่มที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 7 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปเนื้อหา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกฯ พบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวม ระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.31$) 2) ผลการสร้างรูปแบบมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ บทนำ การบริหารงานคุณภาพ การบริหารงานนิเทศภายใน ปัจจัยความสำเร็จ การนำรูปแบบไปใช้ 3) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ พบว่า ทั้ง 5 ส่วน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 4) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.29$) และ 5) ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้รูปแบบโดยรวมเฉลี่ย ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.36$)

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, การบริหารงานนิเทศภายใน, การนิเทศเชิงรุกแบบมีส่วนร่วม, คุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน

Abstract

This research aimed to: 1) Examine the existing problems in the administration of internal supervision; 2) Develop a model for enhancing internal supervision administration; 3) Assess the appropriateness and feasibility of the developed model; 4) Implement the developed model in practice; and 5) Study the satisfaction with using the developed model. The study population was

divided into two groups. For quantitative research, the first group comprised 85 participants, including seven teachers, 71 parents, and seven basic education school board members. For qualitative research, the second group consisted of 7 school administrators and seven educational experts. Data collection instruments included questionnaires and in-depth interviews, with item-objective congruence (IOC) values ranging from 0.80 to 1.00. Data analysis involved content analysis and statistical methods, including mean and standard deviation. The research findings were as follows: 1) Analyzing problems in proactive internal supervision administration revealed high overall issues ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.31$); 2) The developed model comprised five components: introduction, quality management, internal supervision and administration, success factors, and model implementation; 3) The evaluation of the model's appropriateness and feasibility indicated that all five components were appropriate and feasible, with IOC values ranging from 0.80 to 1.00, 4) School administrators' opinions regarding the trial implementation of the model indicated a high level of agreement ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.29$). and 5) Overall satisfaction with using the model was high, with an average score of ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.36$).

Keywords: Development Model, Educational Supervision, Participatory Proactive Supervision, Sustainable Educational Quality

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การค้าการติดต่อสื่อสาร หรือการคมนาคม ล้วนแล้วแต่มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วซึ่งทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านสื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยอย่างยั่งยืนเป็นเป้าหมายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะในยุคที่การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีดำเนินไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมในอนาคต หนึ่งในกลไกสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ “การนิเทศภายในโรงเรียน” ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยเน้นการมีส่วนร่วม การให้คำปรึกษา การติดตามและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการนิเทศภายในโรงเรียนในหลายพื้นที่ยังคงดำเนินไปในลักษณะเป็นทางการ ขาดความยืดหยุ่น และยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทอย่างแท้จริง เพื่อให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศที่มีลักษณะ “เชิงรุก” และ “มีส่วนร่วม” โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ชุมชน และภาคีเครือข่ายการศึกษาในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และโอกาสในการเข้าถึงการพัฒนาอย่างทั่วถึง

ซึ่งนโยบายดังกล่าวสอดคล้องอย่างชัดเจนกับแนวทาง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน” ซึ่งเน้นการใช้กระบวนการนิเทศเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการพัฒนาครู สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร (จตุรงค์ ธนะสีลังกูร, 2564)

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนและการจัดการศึกษาทั้งระบบ (สถาพร สมอุทัย, 2565) โดยกระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรเป็นการนิเทศเพื่อพัฒนาไม่ใช่เพียงการกำกับติดตามหรือประเมินผลเท่านั้น หากแต่ควรเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างแรงจูงใจและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม (เกศทิพย์ ศุภวานิช, 2559) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาและการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนยังดำเนินไปในลักษณะที่เน้นความเป็นทางการ ขาดการมีส่วนร่วมจากครู และชุมชน และไม่ต่อเนื่องกับการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2565) ปัญหาดังกล่าว ทำให้การนิเทศไม่สามารถบรรลุเป้าหมายเชิงคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

โรงเรียนบางพะเนียงเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบริบทเฉพาะทั้งด้านจำนวนครู นักเรียน ทรัพยากร ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชน แม้จะมีข้อจำกัดหลายประการ แต่โรงเรียนมีความมุ่งมั่นในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างยั่งยืน ผู้บริหารจึงเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนา “รูปแบบการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วม” ที่เน้นการบูรณาการทรัพยากรและศักยภาพที่มีอยู่ร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายเพิ่มพูน ชิดชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567) ที่เน้นให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการพัฒนาชุมชน ซึ่งผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษา เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการวิจัยและพัฒนา “รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง” จึงมีความจำเป็นและมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง และสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ ได้ในอนาคต โดยช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ ทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำข้อมูลไปใช้สร้างเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดสร้างเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ

1.3 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาความเหมาะสมชัดเจน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (index of item objective congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .80 - 1.00

1.4 นำเครื่องมือไปใช้ทดลอง (Try-out) กับครู จำนวน 10 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านท่าม่วง และโรงเรียนบ้านอ่างทอง สังกัด สพป. ฉะเชิงเทรา เขต 2 รวมจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8261 และได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .8261

1.5 นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 71 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน โรงเรียนบางพะเนียง รวมทั้งหมด 85 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 2) วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมฯ มี 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 บุคลากร ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านที่ 3 การจัดการเรียนการสอน ด้านที่ 4 สื่อการเรียนการสอน และด้านที่ 5 การวัดผลและประเมินผล 3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาสร้างเครื่องมือ 4) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง และ 5) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาความเหมาะสมชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัญหามากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาหนัก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาน้อยที่สุด

2. สร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) สร้างประเด็นคำถามแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ 2) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง 3) นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำแบบสัมภาษณ์ 4) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน 5) นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญเพื่อจัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ และ 6) จัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 145 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป. ฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 7 คน โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 สูงกว่าระดับประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้วิจัยกำหนดวันเวลาในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 2) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 สูงกว่าระดับประเทศ เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 7 คน มาวิเคราะห์ และสรุปตามประเด็นคำถาม และ 4) จัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ที่ได้ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ที่เป็นโรงเรียนจำนวน 7 คน 2) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และสรุปตามประเด็นคำถาม และสรุปประเด็นโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ได้แก่ 1) นำร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ โดยใช้แบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 2) นำข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ และ 3) จัดทำรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ เชี่ยวชาญด้านการศึกษ จำนวน 7 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) นำข้อมูลจากแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ โดยการสัมภาษณ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์ และสรุปจากแบบตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ 2) จัดทำรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ 3) จัดทำคู่มือรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ และ 4) ได้คู่มือรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ ฉบับสมบูรณ์

4. การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแบบสอบถามการทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดสร้างแบบสอบถามการทดลองใช้คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ 3) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาความเหมาะสมชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .80 - 1.00 4) นำเครื่องมือไปใช้ทดลอง (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา รวมจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8421 5) นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและจัดทำแบบสอบถาม 6) นำเครื่องมือไปใช้สำรวจกับประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 66 คน และ 7) นำแบบสอบถามมาหาค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ได้แก่ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 145 คน และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (ทดลองใช้) (ปีการศึกษา 2567) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 66 คน โดยคัดเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 2) วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ เกี่ยวกับ การทดลองใช้คู่มือรูปแบบฯ 3) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเครื่องมือ 4) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม 5) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาความเหมาะสมชัดเจน และความถูกต้อง 6) นำเครื่องมือไปใช้ทดลอง (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา รวมจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม วิเคราะห์

หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค 7) นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำเครื่องมือ 8) นำเครื่องมือไปใช้สำรวจกับประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 66 คน และ 9) นำแบบสอบถามมาหาค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถาม และติดตามเก็บแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สพป. ระยอง เขต 2 จำนวน 66 ฉบับ 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามได้ทั้งหมด 66 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 และ 5) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน

5. ศึกษาความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

ดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดสร้างเครื่องมือในการวิจัย 3) นำเครื่องมือไปใช้สำรวจกับประชากร คือ ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาฯ และ 4) นำแบบสอบถามมาหาค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ประชากร ได้แก่ ครู 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 71 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน โรงเรียนบางพะเนียง รวมทั้งหมด 85 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของ ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามและติดตามเก็บแบบสอบถามจากครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถาม และ 4) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์เกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบฯ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายข้อรายด้าน และรวมทุกด้าน

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียงมีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนากิจการงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 (ต่อ)

คนที่	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2		ส่วนที่ 3		ส่วนที่ 4		ส่วนที่ 5		สรุปผล
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม									
6	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	เหมาะสม
7	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	เหมาะสม
รวม	7	-	7	-	7	-	7	-	7	-	เหมาะสม
ร้อยละ	100		100		100		100		100		เหมาะสม

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวมว่า ทั้ง 5 ส่วน คิดเป็นร้อยละ 100 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนากิจการงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจการงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กต่อการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจการงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ

ข้อ	รายการ	N = 66		ระดับความคิดเห็น	อันดับ
		μ	σ		
1	ด้านความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบ	4.47	0.25	มาก	1
2	ด้านความสามารถในการใช้รูปแบบในสถานศึกษา	4.46	0.25	มาก	2
3	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องตามแนวทางในรูปแบบ	4.42	0.21	มาก	4
4	ด้านผลลัพธ์ของการใช้รูปแบบต่อการนิเทศและคุณภาพการศึกษา	4.45	0.21	มาก	3
5	ด้านความยั่งยืนและการพัฒนาต่อยอดจากการใช้รูปแบบ	4.37	0.24	มาก	5
เฉลี่ย		4.43	0.29	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบฯ โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.29$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$, $\sigma = 0.25$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการใช้รูปแบบในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.25$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยั่งยืนและการพัฒนาต่อยอดจากการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.24$)

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนากิจการงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ข้อ	รายการ	N = 85		ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
		μ	σ		
1	ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.40	0.35	มาก	1
2	ด้านคุณภาพครู	4.39	0.35	มาก	2
3	ด้านกระบวนการบริหารและจัดการ	4.38	0.38	มาก	3
เฉลี่ย		4.39	0.36	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39, \sigma = 0.36$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.40, \sigma = 0.35$) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพครู อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39, \sigma = 0.35$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระบวนการบริหารและจัดการ ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.38$)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมฯ พบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวมระดับปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการนิเทศภายในอย่างเพียงพอ ทั้งในแง่ของกระบวนการนิเทศ เทคนิคการเป็นพี่เลี้ยงและการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้การดำเนินงานนิเทศไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี ศานติอาวรรณ ได้ศึกษาสภาพการนิเทศภายในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่नावางอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารร่วมกับครูปรับปรุงกิจกรรมในหลักสูตรได้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูได้ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาปรับปรุงการสอนของตนเอง (พัชรี ศานติอาวรรณ, 2552)

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ มีองค์ประกอบมี 5 ส่วน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความครบถ้วน ชัดเจน และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง ไชยยา ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบพัฒนาการร่วมกับการชี้แนะทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบสมดุภาษาสำหรับครูผู้สอนเด็กปฐมวัย กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศพบว่า 1.1) สถานศึกษาที่มีเด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะทั้ง 10 แห่ง มีทั้งขนาดเล็กและขนาดกลาง ครูส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา สาขาการศึกษาปฐมวัย แต่ยังคงขาดประสบการณ์ในการสอน และครูบางคนไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาลัวะ และ 1.2) แนวคิดสำคัญในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ ได้แก่ การนิเทศแบบพัฒนาการ การชี้แนะทางปัญญา และแนวคิดสมดุภาษา และ 2) ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ พบว่า รูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ รูปแบบการนิเทศและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ (จำลอง ไชยยา, 2564)

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ ของผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ในภาพรวมว่า มีความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ร่างรูปแบบดังกล่าวมีความครบถ้วน ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักการทางวิชาการด้านการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

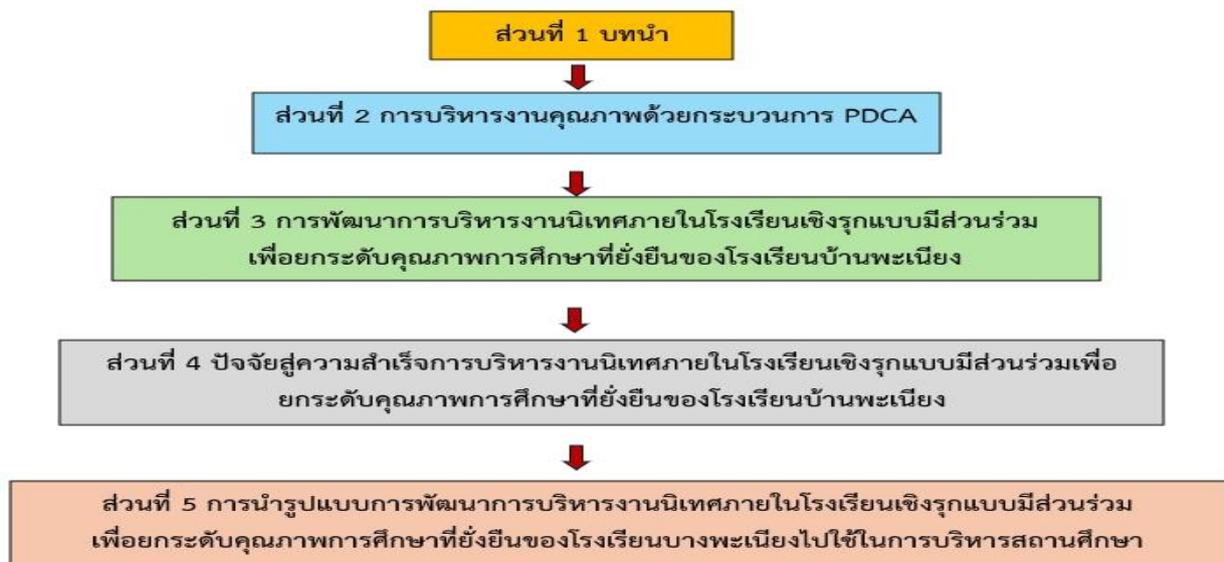
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปนา จ้อยเจริญ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันเชิงรุกของนักศึกษาครู ผลการวิจัยมีดังนี้ รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันเชิงรุกของนักศึกษาครูวิทยาศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านบุคคล ได้แก่ นักศึกษาผู้พัฒนาบทเรียน นักศึกษาผู้ร่วมพัฒนาบทเรียน ครูพี่เลี้ยงอาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาและ 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 2.1) ขั้นเตรียมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 2.2) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ และ 2.3) ขั้นประเมินผลการนิเทศ (ฐาปนา จ้อยเจริญ, 2563)

4. ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กต่อการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ พบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองคำ อำไพ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ด้าน ตัวบ่งชี้ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้รวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันโดยรวมรายด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในฯ ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบ/วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในฯ พบว่า คะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมรูปแบบสูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมรูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 (ทองคำ อำไพ, 2564)

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนฯ ตามความคิดเห็นครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความคิดเห็นโดยภาพรวมระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางบวกที่เห็นได้ชัด โดยเฉพาะในด้านคุณภาพผู้เรียนและครู ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการนิเทศที่มีการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม เน้นการสื่อสาร และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุม เนตรสุขแสง ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนสันต์เสริมวิทย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนสันต์เสริมวิทย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน (ประทุม เนตรสุขแสง, 2551)

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง โดยมีรายละเอียด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการพัฒนา PANEANG Model

จากภาพที่ 1 พบว่า รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง ประกอบด้วย บทนำ การบริหารงานคุณภาพด้วยกระบวนการ PDCA การพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วมฯ ปัจจัยสู่ความสำเร็จการบริหารงานนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมฯ และการนำรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมฯ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเชิงรุกแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนของโรงเรียนบางพะเนียง พบข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) โรงเรียนควรนำรูปแบบ “การนิเทศแบบมีส่วนร่วม” ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน 2) ควรจัดอบรมให้กับครูและผู้บริหารเกี่ยวกับแนวคิดและขั้นตอนของรูปแบบฯ เพื่อให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน และ 3) ส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้รูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และใช้ข้อมูลสะท้อนกลับ (feedback) เป็นฐานในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการศึกษาค้นคว้า ครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังโรงเรียนอื่นในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในเขตเมือง หรือโรงเรียนเอกชน เพื่อเปรียบเทียบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของรูปแบบในบริบทที่หลากหลาย 2) ควรศึกษาผลกระทบของรูปแบบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระยะยาว โดยเฉพาะการติดตามผลลัพธ์ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ทักษะศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). นโยบายเรียนดีมีความสุข. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.
- เกศทิพย์ ศุภวานิช. (2559). การนิเทศภายในโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา.
- จตุรงค์ ธนะสีลังกูร. (2564). รูปแบบการพัฒนาทักษะการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารราชพฤกษ์,
20(2), 69-84.
- จำลอง ไชยยา. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบพัฒนาการร่วมกับการชี้แนะทางปัญญาเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบสมดุภาษาสำหรับครูผู้สอนเด็กปฐมวัย กลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ.
ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฐาปนา จ้อยเจริญ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมทั้ง
การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันเชิงรุกของนักศึกษาครู
วิทยาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา.
ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองคำ อำไพ. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศุภบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประทุม เนตรสุขแสง. (2551). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนสันต์เสริมวิทย์
จังหวัดสมุทรปราการ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พัชรี ศานติอาวรณ์. (2552). สภาพการนิเทศภายในของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่नावาง อำเภอแม่ จังหวัด
เชียงใหม่. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
สุวีริยาสาส์น.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). การนิเทศการศึกษา หนึ่งในตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.
วารสารวิจัยวิชาการ, 5(3), 273-288.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2565). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.